

Hoe maak ik mijn relatie circulair?

Manifeest, Wageningen, 15 december

Hoe is jouw verhouding met DuurzaamDoor. De student frons: “Wat bedoel je? Ik ben hier vandaag voor het eerst en ken eigenlijk niemand?” De moderator stelt hem gerust: “Dat is prima, voel je dat het de moeite waard is om hier te zijn?” De student lacht en begint te vertellen: “Ik doe een afstudeeronderzoek naar de kansen om natuurbeheer te verbinden met de zorg. Daar is nog weinig over bekend. Ik hoop hier mensen te treffen die er meer van weten of die me op weg helpen. Als ik het zo zie dan zijn er best veel mensen waar ik iets aan kan hebben. Ik weet dus vanavond pas of het de moeite waard is”. De adviseur vult aan: “Voor mij is het niet in evenwicht. Het voelt als een verplicht nummer. Ik ben sterk gestimuleerd om te komen. Ik hoop in de toekomst wel met DuurzaamDoor te werken. Als ik eerlijk ben dan is het een beetje opportunistisch. Als ik komend jaar een opdracht krijg, dan is het weer in evenwicht.” Een mevrouw schut haar hoofd. “Ik ben van een regionaal netwerk. En voor mij is het echt een feest. Wij hebben hier heel veel aan. We zijn met z’n drieën gekomen en hebben afgesproken wie wat doet. We verbreden ons netwerk, we kunnen vertellen wat we doen. We krijgen nieuwe ideeën en kunnen onze projecten inbrengen bij initiatieven die we hier ontmoeten. Voor ons is dit uniek. Ik krijg meer dan ik breng.”

Acht mensen zijn bij elkaar gekomen om terug te kijken op vier jaar DuurzaamDoor. De één kijkt drie uur terug, de ander een maand, en weer een ander meerdere jaren. ‘De tijd’ blijkt wel een belangrijke factor te zijn. De moderator checkt of hij het goed verstaan heeft, dat evenwicht in de relatie misschien wel kan ontstaan ‘als er straks of in de toekomst nog maar bepaalde zaken gebeuren’. Als je dus het tijdinterval te kort neemt, dan is de relatie vaak uit evenwicht. Bij een deelnemer gaat een lampje branden: “Vandaag is het inderdaad niet in evenwicht. Maar als ik terug kijk over de afgelopen twee of drie jaar, dan heb ik een heel ander gevoel. Ik heb bijvoorbeeld een boek gemaakt, waar DuurzaamDoor de helft aan meebetaald heeft. Ik heb zelf de andere helft betaald. Maar zonder DuurzaamDoor was het boek nooit geschreven. Ik heb daar dus ook niets aan verdiend, maar er is veel exposure gekomen voor ons werk. Dat is echt heel succesvol.”

Het gezelschap doet een korte oefening. Iedereen schrijft op wat hij of zij naar DuurzaamDoor brengt. Er verschijnen zo’n twintig geeltjes op de muur. Daarna schrijft iedereen wat hij of zij van

DuurzaamDoor ontvangt op rode stickers. En weer verschijnen zo'n vijftiwintig kreten op de muur. Zo ontstaat het beeld van een economie: een ruilhandel. Het blijkt dat er twee werelden zijn. De ene wereld is de wereld van de contracten, de afspraken, de producten en de betalingen. De uitwisseling is redelijk eenduidig. Er wordt iets geleverd en er wordt voor betaald. Deal of geen deal? Klaar is Kees. Maar daarachter verschijnt een heel andere wereld: complexer, meervoudiger en soms verwarrender. Wat jij 'geeft' (kennis, passie, netwerk, praktijksituaties, etc.) is misschien ook wel wat je 'neemt' (kennis, passie, netwerk, praktijksituaties, etc.). En het blijkt helemaal niet zo duidelijk wat je precies wel kan en mag geven; én wat je precies allemaal kan en mag ontvangen. En bovendien beweegt het gevoel daarover ook nog in de tijd. In het gesprek ontdekken we dat onze relatie met het programma DuurzaamDoor geen gegeven is, maar dat die actief gevormd wordt door wat we er van maken.

De moderator brengt een hypothese in: zou je jouw relatie met het programma DuurzaamDoor circulair kunnen maken? Eén van de aanwezigen gaat meteen rechtop zitten: "Ja natuurlijk kan dat! En eigenlijk is dat precies het kernidee van de corporatie die in de komende tijd vorm moet krijgen." De mensen wisselen beelden uit: hoe ziet dat er uit, 'een circulaire relatie'? Verwijzend naar de geeltjes aan de muur zegt de student: "Nou ja, wanneer je de tijd neemt voor elkaar, dan krijg je terug wat je geeft en waarschijnlijk nog iets rijker en mooier. En dan kan jij dat ook weer verrijken en terug geven. Dat klinkt behoorlijk circulair. En ik denk dat ons onderzoeksteam best graag zo zou willen werken. Ideaal!" Bij de een na de ander verschijnt een glimlach. "Ja wanneer je er zo naar kijkt, dan heb je zelf echt iets te doen. Je kijkt dan niet naar DuurzaamDoor als een subsidieloket, of een aquarium met leuke mensen en leuke onderwerpen, maar als een systeem dat beschikbaar is om mijn leven een beetje meer circulair te maken. Daar moet ik dan wel op letten en het belangrijk maken."

De vraag rijst: "Wat heb je nodig om jouw relatie met DuurzaamDoor circulair te maken?" Inmiddels klinkt luid de gong op de gang en we worden streng aangekeken dat het echt tijd is om te stoppen. We kijken elkaar aan en weten stilzwijgend: een circulaire relatie stopt niet bij een gong. Glimlachend praten we nog even door. De adviseur merkt op: "Wat écht zou helpen is, wanneer we er in slagen om de geldstromen om te draaien. Niet een bureau dat geld verdeelt, maar een afspraak dat de mensen die in de uitvoering de verantwoordelijkheid nemen en de resultaten willen boeken, het geld verdelen. Dat moet kunnen als onderdeel van zo'n circulair systeem!" Opgetogen gaan we naar de borrel. Kaartjes worden gewisseld. De appelcider uit de Betuwe is hemels lekker.

Cees Anton de Vries
Origame, Doorn, 191216